ТИ І ПОЛІЦІЯ

АДВОКАТ У КИШЕНІ

Асоціація
УМДПЛ
UMDPL
Association

АДВОКАТ У КИШЕНІ

Практичний порадник

Київ • 2016

Адвокат у кишені: практичний порадник / Упоряд. Крапивін Є.О. — К. : Асоціація УМДПЛ, 2016 р. — 36 с.

Упорядник *Євген Крапивін*
Редактор *Тетяна Гончарук*
Дизайн, верстка *Андрій Репенко*
Художник *Тарас Сайнюк*

У практичному пораднику викладено базові поради, як поводити себе з працівниками поліції. Найбільш типові ситуації згруповано у такі тематичні блоки: «Зустріч із поліцейським на вулиці»; «Вас звинувачують у вчиненні адміністративного правопорушення та затримують»; «Вас викликають у відділення поліції»; «Обшук Вашого помешкання або іншого володіння» тощо. Практичний порадник розроблений експертами Асоціації УМДПЛ та орієнтований на широкий загал — всіх тих, хто хоче захистись від свавілля поліції та вирішувати питання правовим шляхом.

© Крапивін Є.О., упорядник, 2016
© Асоціація УМДПЛ, 2016

ВСТУП

Асоціація українських моніторів дотримання прав людини в діяльності правоохоронних органів (Асоціація УМДПЛ) пропонує Вам оновлені поради щодо того, як поводити себе в різних ситуаціях із працівниками поліції. Поради оновлено відповідно до чинного законодавства, що регулює діяльність Національної поліції України

Асоціація
УМДПЛ
UMDPL
Association

http://umdpl.info/

У найбільш розгорнутому та найактуальнішому вигляді усі наші поради завжди доступні у **мобільному додатку «Поліція під контролем»** (*http://policeundercontrol.org/*), який можна завантажити на смартфон, що керується системою Android/iOS. Таким чином Ви будете мати усі наші поради офлайн та зможете проглянути їх у критичній ситуації або вивчити під час поїздки у метро.

Основні скорочення, що Ви можете зустріти у брошурі:

ЗУ — Закон України;

КУпАП — Кодекс України про адміністративне правопорушення;

КПК — Кримінальний процесуальний кодекс;

п. , ч. , ст. — пункт, частина, стаття.

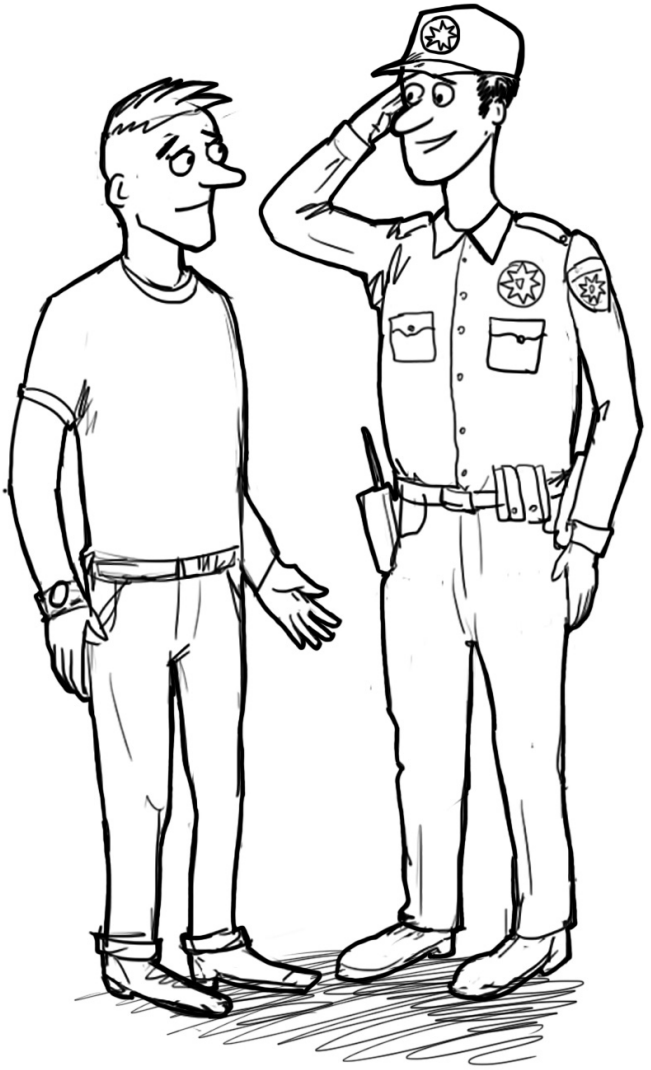

1

ЗУСТРІЧ ІЗ ПОЛІЦЕЙСЬКИМ НА ВУЛИЦІ

ВИ МАЄТЕ ПРАВО:

1. Відповідно до *ч. 3 ст. 18 ЗУ «Про Національну поліцію»,* **вимагати у працівника поліції пред'явити службове посвідчення**, незалежно від того він до Вас звернувся чи Ви до нього.

2. **Одразу дізнатися причину**, через яку поліцейський виявив до Вас інтерес — це не може бути «просто так», це має бути **вмотивованою**.

3. **Відмовитися йти до відділення поліції** без офіційного оголошення Вам законодавчо-встановлених причин затримання.

4. **Вільно користуватися мобільним телефоном** під час розмови з поліцейським, а також **проводити фото, відеозйомку** вашої розмови.

5. **Виконувати** не будь-які забаганки, а **лише законні вимоги** працівника поліції. Якщо поліцейський бажає Вас опитати, то **ви маєте право відмовитись**, адже **опитування це не допит**, порядок здійснення якого регулюється кримінальним процесуальним законодавством. Опитування має на меті отримання певної інформації, але в будь-якому випадку, надання цієї інформації **є добровільним** (*ч. 2 ст. 33 ЗУ «Про Національну поліцію»*).

6. **Відмовитися від проведення особистого огляду** (не поверхневого), а також огляду Ваших речей **без складання офіційного протоколу** та **за відсутності понятих (свідків)**. А також, якщо Вас збирається оглядати особа не однієї з Вами статі. Поверхнева перевірка (*ст. 34 ЗУ «Про Національну поліцію»*) проводиться шляхом візуального огляду або спеціальним пристроєм без фіксування цих дій також особою **однієї з Вам статі**.

7. Якщо Вас звинувачують у вчиненні незначного адміністративного правопорушення (куріння у громадському місці тощо), то поясніть поліцейському, що ви були неправі і усвідомлюєте свою провину, а тому можна обійтись **усним зауваженням** (*ст. 22 КУпАП*).

8. Не їхати до відділення поліції, а **вимагати складення на Вас адміністративного протоколу безпосередньо на місці** скоєння правопорушення.

ПОЛІЦЕЙСЬКИЙ ЗОБОВ'ЯЗАНИЙ:

1. **Починати спілкування з Вами з привітання** (прикласти руку до головного убору), представитися, назвати посаду, спеціальне звання, прізвище, коротко повідомити мету і причину звернення (*п. 1.2. розділу 5 «Правил поведінки та професійної етики осіб рядового та начальницького складу органів внутрішніх справ України»*).

2. **Утримуватися від необґрунтованих перевірок документів** — працівник поліції має право вимагати від Вас пред'явлення документів тільки у випадку, коли він обґрунтовано підозрює Вас у скоєнні правопорушення. Будь-які вимоги типу «планова перевірка документів» тощо, не є підставою для перевірки (*ст. 32 ЗУ «Про Національну поліцію»*).

3. Виключенням з цього правила є підстава, передбачена *п. 2 ч. 1 ст. 32 ЗУ «Про Національну поліцію»* — якщо існує достатньо підстав вважати, що особа вчинила або **має намір вчинити (!)** правопорушення. Але навіть за такої розмитої підстави поліцейський має обґрунтувати наявність цього наміру.

4. Майте на увазі, **відсутність у Вас документів може стати формальним приводом для адміністративного затримання для встановлення Вашої особи** (*ст. 260 КУпАП*). Проте законодавство не встановлює чіткого переліку документів для такого випадку: можна здійснити телефонний дзвінок (наприклад, родичам, які підтвердять прізвище та ім'я), також за допомогою друга, що покаже свої документи тощо.

5. **Утримуватися від вилучення у Вас особистих речей** (зокрема мобільного телефону) без складання протоколу вилучення або зазначення цього у відповідній графі протоколу про адміністративне правопорушення/адміністративне затримання.

6. **Надавати роз'яснення про неправомірність Ваших дій доброзичливо**, переконливо і ясно, **посилаючись на відповідні вимоги нормативно-правових актів** (*п. 2.2., 2.4. розділу 4 «Правил поведінки та професійної етики осіб рядового та начальницького складу органів внутрішніх справ України»*).

7. **Вести розмову з Вами ввічливо, не допускати погроз та зверхнього тону**, утримуватися від жорстких дій та різких висловлювань, не дозволяти втягнути себе в конфлікт, уживати всіх можливих заходів для його мирного вирішення і припинення конфліктної ситуації (*«Правила поведінки та професійної етики осіб рядового та начальницького складу органів внутрішніх справ України»*).

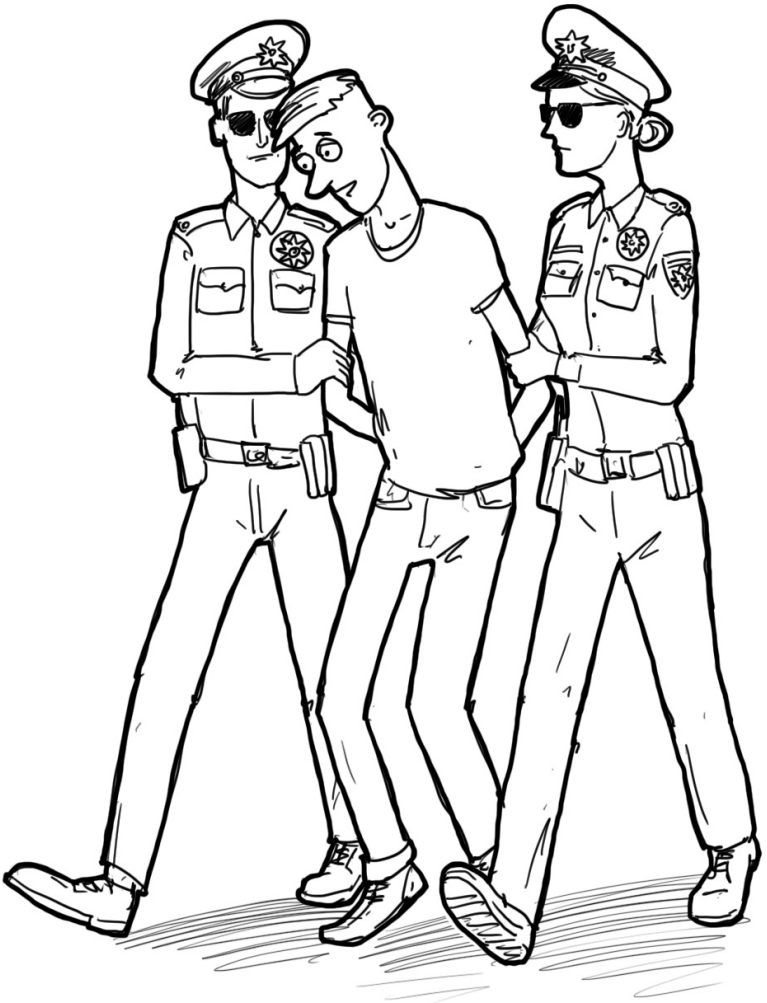

2

ВАС ЗВИНУВАЧУЮТЬ У ВЧИНЕННІ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ ТА ЗАТРИМУЮТЬ

ВИ МАЄТЕ ПРАВО:

1. **Відмовитися підписувати протокол** про адміністративне правопорушення та протокол про адміністративне затримання (*ст. 63 Конституції України*) або зазначити у протоколі про свою невинуватість.

2. **Користуватися правовою допомогою адвоката** чи захисника з моменту затримання (*ст. 29 Конституції України, БВПД*). Поліція в будь-якому випадку зобов'язана повідомити Центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги про Ваше затримання, а вже в присутності адвоката Центру Ви можете відмовитись від його послуг на користь власного адвоката.

3. При проведенні Вашого особистого огляду, **вимагати щоб такий огляд проводився поліцейським однієї з Вами статі у присутності понятих (свідків) та із складанням протоколу** про вилучені у Вас предмети або занесенням їх переліку у протокол про адміністративне затримання (*ст. 264 КУпАП*).

4. Вимагати звільнити Вас через 3 години після фактичного затримання — **адміністративне затримання не може тривати більше 3 годин**, а у випадку затримання за правопорушення, пов'язані із незаконним обігом наркотиків або порушення правил перетину кордону — до 3 діб (*ст. 263 КУпАП*).

5. Якщо Вас помістили до кімнати для затриманих та доставлених (КЗД) терміном **більше ніж 3 години, Ви маєте отримувати безкоштовне гаряче харчування три рази на добу** (*п. 6.7.3. «Інструкції з організації діяльності чергових частин органів і підрозділів внутрішніх справ», затвердженої наказом МВС України № 181–2009 року*).

5. Поліція зобов'язана **окремо утримувати чоловіків і жінок; неповнолітніх і дорослих; хворих на інфекційні захворювання і здорових; тих, хто був раніше засуджений, і тих, хто не має судимості тощо** (*Інструкція з організації діяльності чергових частин органів і підрозділів внутрішніх справ, затверджена наказом МВС України від 28.04.2009 № 181*).

7. При звільненні, **отримати від поліції довідку про Ваше перебування у відділенні** (*п. 6.7.2. «Інструкції з організації діяльності чергових частин органів і підрозділів внутрішніх справ», затвердженої наказом МВС України № 181–2009 року*).

ПОЛІЦЕЙСЬКИЙ ЗОБОВ'ЯЗАНИЙ:

1. **Проводити Ваше адміністративне затримання і доставлення до відділення поліції лише у таких випадках:**

- якщо Ви вчиняєте адміністративне правопорушення та не реагуєте на вимоги правоохоронця припинити чинити протиправні дії;
- для встановлення Вашої особи, якщо поліцейський обґрунтовано підозрює Вас у порушенні законодавства;
- для складання протоколу про адміністративне правопорушення, якщо такий протокол не можливо скласти безпосередньо на місці його скоєння;
- для забезпечення можливості розгляду складеного на Вас адміністративного протоколу і виконання прийнятого по ньому рішення.

(*ст. 260 КУпАП*).

2. Чітко, коротко та з посиланням на нормативно-правові акти **роз'яснити Вам причину Вашого адміністративного затримання** (*п. 2.2. розділу 4 «Правил поведінки та професійної етики осіб рядового та начальницького складу органів внутрішніх справ України», затв. Наказом № 155 МВС України від 22.02.2012*).

3. **Застосовувати заходи фізичного впливу та спеціальні засоби** (гумові та пластикові кийки, кайданки тощо) **тільки у випадку Вашого фізичного опору чи намагання втекти** та з дотриманням принципів пропорційності та ефективності їхнього застосування (*ч. 5 ст. 29, 42–46 ЗУ «Про Національну поліцію»*).

4. Одразу **викликати швидку медичну допомогу, якщо у Вас є тілесні ушкодження** або стан Вашого здоров'я погіршився (*п. 6.6.1. «Інструкції з організації діяльності чергових частин органів і підрозділів внутрішніх справ», затвердженої наказом МВС України № 181–2009 року*).

5. Після прибуття до райвідділу міліції **одразу записати** до «Журналу обліку доставлених, відвідувачів та запрошених» **точний час і дату Вашого доставлення** та одразу скласти на Вас протокол про адміністративне затримання (*п. 6.6.1., 6.7.1.*

«Інструкції з організації діяльності чергових частин органів і підрозділів внутрішніх справ», затвердженої наказом МВС України №181–2009 року).

6. **Ознайомити Вас з правами особи**, затриманої в порядку КУпАП, а якщо на час затримання Вас поміщують у Кімнату для затриманих і доставлених, вручити «Пам'ятку для затриманих осіб» (*п. 7.2. «Інструкції з організації діяльності чергових частин органів і підрозділів внутрішніх справ», затвердженої наказом МВС України №181–2009 року*).

7. **Повідомити про Ваше затримання** і перебування у поліцейському відділенні Ваших **близьких родичів** (*ст. 261 КУпАП*). Якщо ж вони цього не зробили, то пам'ятайте, що Ви маєте право на телефонний дзвінок і можете зробити це самостійно.

8. **Якщо Ви висловили бажання письмово оскаржити** своє затримання шляхом звернення до вищих посадових осіб МВС або в органи прокуратури чи суду, оперативний черговий чергової частини повинен відвести Вас в окреме приміщення та надати папір і ручку для написання скарги. Якщо Ви висловили намір звернутися до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини або у Європейський суд, Вам повинні також надати і конверт (*п. 7.4. «Інструкції з організації діяльності чергових частин органів і підрозділів внутрішніх справ», затвердженої наказом МВС України №181–2009 року*).

9. **Звільнити Вас через 3 години із часу затримання**, вказаному в протоколі про адміністративне затримання (*ст. 263 КУпАП*). **Моментом затримання**, з якого починається відлік часу **є момент фактичного обмеження Вашої свободи пересування**, а не момент складення протоколу (*ч 2 ст. 37 ЗУ «Про Національну поліцію»*).

10. За необхідності, працівники поліції **мають право піддати Вас дактилоскопіюванню** (зняття відбитків пальців), задля отримання Ваших біометричних даних (*п. 7,8 ч. 1, ч. 2 ст. 26 ЗУ «Про Національну поліцію»*).

3

ВАС ВИКЛИКАЮТЬ У ВІДДІЛЕННЯ ПОЛІЦІЇ

ВИ МАЄТЕ ПРАВО:

1. **Отримати офіційну повістку** з викликом **не пізніше, ніж за три дні** до призначеної дати прибуття до відділення поліції (*ст. 135 Кримінального процесуального кодексу України*). **У повістці повинно бути зазначено час та дата прибуття**, Ваш **процесуальний статус** (потерпілий, підозрюваний, свідок тощо), для чого викликають, посада та прізвище працівника, до якого Вам необхідно прибути, **номер кримінального провадження**, у рамках якого здійснюється виклик, адреса та номер телефону підрозділу поліції.

2. **Відмовитися від прибуття до відділення поліції** у випадку відсутності офіційної повістки з викликом, яка має бути вручена особисто або надіслана поштою, електронною поштою, факсом, телеграмою чи оголошена по телефону. **У випадку Вашої відсутності** повістка може бути **вручена під розписку дорослому члену Вашої сім'ї.**

3. **Якщо Ви залишились невдоволені діями поліцейських** під час Вашого перебування у поліцейському відділенні, виходячи з нього **Ви маєте право зробити про це запис у «Журналі обліку доставлених, відвідувачів та запрошених»**, поскаржитися оперативному черговому та записати свої претензії до Книги скарг і пропозицій, яка повинна бути вивішена у вестибюлі райвідділу і до якої забезпечується вільний доступ всім бажаючим (*п. 6.2. «Інструкції з організації діяльності чергових частин органів і підрозділів внутрішніх справ», затвердженої наказом МВС України №181–2009 року*).

4. За загальним правилом виклик **неповнолітньої особи** має здійснюватися через її батьків, усиновлювача або законного представника (батьки-вихователі, опікуни, прийомні батьки тощо) (*ч. 4 ст. 135 Кримінального процесуального кодексу України*).

ПОЛІЦЕЙСЬКИЙ ЗОБОВ'ЯЗАНИЙ:

1. **Записати до «Журналу обліку доставлених, відвідувачів та запрошених» точний час і дату**, **причину Вашого прибуття у поліцію**, а також установчі дані посадової особи, яка Вас викликала (*п. 10.1. «Інструкції з організації діяльності чергових частин органів і підрозділів внутрішніх справ», затвердженої наказом МВС України №° 181–2009 року*).

2. **Поліцейський, який Вас викликав, повинен зустріти Вас у вестибюлі** та супроводити до свого службового кабінету.

3. **Записати до «Журналу обліку доставлених, відвідувачів та запрошених» точний час, коли Ви вийшли з поліцейського відділення**.

4. Якщо Ви **відмовилась від підпису повістки,** працівник поліції робить відповідну відмітку та **фіксує** це за допомогою **відеозапису або використовує будь-які інші дані** (*ч. 2 ст. 136 Кримінального процесуального кодексу України*).

4

ДО ВАС ПРИЙШОВ ПОЛІЦЕЙСЬКИЙ

ВИ МАЄТЕ ПРАВО:

1. **Не допускати поліцейського у своє помешкання — недоторканість житла Вам гарантує** *ст. 30 Конституції України* та *ст. 13 Кримінального процесуального кодексу України*. **Винятками з цього правила є** а) **невідкладні випадки, пов'язані із врятуванням життя людей** та майна чи з безпосереднім переслідуванням осіб, які підозрюються у вчиненні злочину; б) **наявність у поліцейських ухвали слідчого судді** на проведення слідчих дій (проникнення до житла з метою обшуку, огляду) (*ст. 233, 234, 237 Кримінального процесуального кодексу України*).

2. Відповідно до *ч. 3 ст. 18 ЗУ «Про Національну поліцію»* **вимагати у працівника поліції пред'явити службове посвідчення**, яке можна роздивитись через дверне вічко.

3. Одразу дізнатись конкретну мету візиту працівника поліції — **не беріть до уваги незрозумілі пояснення на кшталт: «Поговорити треба» або «Відчиніть — тоді й пояснимо»**.

4. Не відчиняти двері для надання письмових пояснень — запропонуйте поліцейському викликати Вас у поліцейське відділення офіційною повісткою, що оформлена відповідно до вимог законодавства.

5. Якщо поліцейський бажає Вас опитати, то **ви маєте право відмовитись**, адже **опитування це не допит**, порядок здійснення якого регулюється кримінальним процесуальним законодавством. Опитування має на меті отримання певної інформації, але в будь-якому випадку, надання цієї інформації **є добровільним** (*ч. 2 ст. 33 ЗУ «Про Національну поліцію»*).

ПОЛІЦЕЙСЬКИЙ ЗОБОВ'ЯЗАНИЙ:

1. Назвати своє прізвище, посаду, мету візиту та пред'явити на Вашу вимогу своє службове посвідчення (*ч. 3 ст. 18 ЗУ «Про Національну поліцію»*).

2. Оголосити та пред'явити ухвалу слідчого судді, на підставі якої він вимагає впустити його до Вашого помешкання (обшук). За відсутності такої ухвали, правоохоронець не має права вимагати від Вас відчинити двері.

3. Дільничний інспектор міліції під час відвідування громадян повинен бути у форменому одязі.

4. При проникненні до житла у невідкладних випадках, пов'язаних із врятуванням життя людей та майна чи з безпосереднім переслідуванням осіб, які підозрюються у вчиненні злочину, обов'язково складається протокол, про застосування такого поліцейського заходу (*ч. 3 ст. 38 ЗУ «Про Національну поліцію»*).

5

ВАС ЗВИНУВАЧУЮТЬ У ВЧИНЕННІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ (ЗЛОЧИНУ)

ВИ МАЄТЕ ПРАВО:

1. Знати, у скоєнні якого кримінального правопорушення Вас підозрюють чи звинувачують (*ст. 42, 208 Кримінального процесуального кодексу України*).

2. Вимагати невідкладної зустрічі з адвокатом (зокрема безкоштовним) ще до початку першого допиту чи інших процесуальних дій (*ст. 42 Кримінального процесуального кодексу України*).

3. Не говорити нічого або у будь-який момент відмовитися відповідати на запитання поліцейського («право зберігати мовчання») (*ст. 42 Кримінального процесуального кодексу України*).

4. Відмовитися давати показання і підписувати документи стосовно себе чи близьких родичів (*ст. 63 Конституції України, ст. 18, 42 Кримінального процесуального кодексу України*).

5. Особисто повідомити по телефону близьких родичів чи інших осіб про своє затримання і місце перебування (*ст. 42 Кримінального процесуального кодексу України*).

6. Отримати невідкладну медичну допомогу у разі погіршення стану здоров'я або при отриманні тілесних ушкоджень при затриманні (*ст. 212 Кримінального процесуального кодексу України*).

7. Вимагати перерв у допиті кожні 2 години, загальний термін проведення допиту не повинен перевищувати 8 годин на день (*ст. 224 Кримінального процесуального кодексу України*).

ПОЛІЦЕЙСЬКИЙ ЗОБОВ'ЯЗАНИЙ:

1. Проводити затримання лише у випадках, коли:
- особу застали під час вчинення злочину або замаху на його вчинення;
- якщо безпосередньо після вчинення злочину очевидець, зокрема потерпілий, або сукупність очевидних ознак на тілі, одязі чи місці події вказують на те, що саме ця особа щойно вчинила злочин;
- якщо є обґрунтовані підстави вважати, що можлива втеча з метою ухилення від кримінальної відповідальності особи, підозрюваної у вчиненні тяжкого або особливо тяжкого корупційного злочину, віднесеного законом до підслідності Національного антикорупційного бюро України.

(*ст. 208 Кримінального процесуального кодексу України*).

2. Оголосити Вам причину затримання та повідомити, у скоєнні якого кримінального правопорушення Вас підозрюють чи звинувачують (*ст. 42, 208 Кримінального процесуального кодексу України*).

3. Оголосити Вам права затриманого та вручити екземпляр протоколу про затримання з повним переліком прав та обов'язків затриманого (*ст. 208 Кримінального процесуального кодексу України*).

4. Надати Вам можливість особисто повідомити своїх родичів або іншу особу про своє затримання і місце перебування (*ст. 42 Кримінального процесуального кодексу України*).

5. Повідомити про Ваше затримання Центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги, у якому призначать і направлять до Вас адвоката.

6. Забезпечити запис усіх дій, що проводяться із Вашим залученням, зокрема час їх початку та закінчення, а також осіб, які проводили такі дії або були присутні при їх проведенні (*п. 6.6.7. «Інструкції з організації діяльності чергових частин органів і підрозділів внутрішніх справ», затвердженої наказом МВС України № 181–2009 року*).

7. **Звільнити Вас**, **якщо з моменту затримання минуло 24 години і Вам не було повідомлено про підозру** (процесуальний документ) **слідчим чи прокурором** (*ч. 2 ст. 278 Кримінального процесуального кодексу України*), якщо минуло **60 годин з моменту затримання** Ви не постали перед судом для розгляду клопотання про обрання запобіжного заходу (*ч. 2 ст. 211 Кримінального процесуального кодексу України*), а також **якщо минуло 72 години і суд не прийняв рішення про Ваше тримання під вартою** (звільнив Вас або обрав інших запобіжний захід) (*ч. 3 ст. 278 Кримінального процесуального кодексу України*).

6

ОБШУК ВАШОГО ПОМЕШКАННЯ АБО ІНШОГО ВОЛОДІННЯ

ВИ МАЄТЕ ПРАВО:

1. **Отримати копію ухвали слідчого судді про дозвіл на обшук** (ордер) Вашого житла. **В ухвалі повинно бути зазначено:** строк її дії; житло, яке має бути піддано обшуку; особу, якій належить житло; речі, документи або особи, для виявлення яких проводиться обшук. **Без ухвали суду проведення обшуку не допускається** (ст. *235, 236 Кримінального процесуального кодексу України*).

2. **Ознайомитися з протоколом** про результати обшуку, **внести до нього свої доповнення та зауваження** щодо порядку проведення обшуку, а також **отримати копію протоколу обшуку** разом із додатками (наприклад, актом вилучених речей) (*ст. 104, ч. 9 ст. 236 Кримінального процесуального кодексу України*).

3. **Вимагати присутності** під час проведення обшуку Вашого **адвоката** (*ст. 236 Кримінального процесуального кодексу України*).

4. Під час обшуку **робити зауваження** щодо ходу його проведення, **які підлягають занесенню до протоколу** обшуку (стаття 236 Кримінального процесуального кодексу України).

ПОЛІЦЕЙСЬКИЙ ЗОБОВ'ЯЗАНИЙ:

1. **Проводити обшук в час, коли завдається найменша шкода звичайним заняттям особи.** Як правило, обшук **не повинен проводитися у нічний час (з 22 до 6 години)**, за винятком невідкладних випадків (*ст. 236, 223 Кримінального процесуального кодексу України*).

2. Перед початком проведення обшуку **ознайомити Вас з ухвалою слідчого судді про дозвіл на обшук** (ордер) та **надати її копію** (*ст. 236 Кримінального процесуального кодексу України*).

3. **Надати Вам протокол про результати обшуку для ознайомлення**, внесення зауважень та підпису, а також **копію протоколу обшуку** разом із додатками (наприклад, актом вилучених речей) (*ст. 104, ч. 9 ст. 236 Кримінального процесуального кодексу України*).

4. **Забезпечити присутність** під час проведення обшуку **не менше двох понятих** (свідків), незалежно від застосування технічних засобів фіксування обшуку, які є незацікавленими особами, зокрема працівниками поліції (*ст. 223 Кримінального процесуального кодексу України*). Вони мають право робити свої зауваження, які повинні **заноситися до протоколу** обшуку.

5. У випадку, коли обшук Вашого житла **проводився за Вашої відсутності** та відсутності інших осіб, що в ньому проживають, **залишити на видному місці копію ухвали суду про дозвіл на обшук**, а також забезпечити схоронність майна, що є у житлі та неможливість доступу до нього сторонніх осіб (*ст. 236 Кримінального процесуального кодексу України*).

7

ФОТО, ВІДЕО, АУДІОФІКСАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ

Фіксація того що, відбувається за допомогою технічних пристроїв, є Вашим **захистом від можливих незаконних дій працівника поліції. Не обов'язково, щоб порушення мало місце** — включайте запис і не заважаючи роботі поліцейського фіксуйте його дії, які потім можуть стати доказом його вини або Вашим захистом у конкретній справі.

Правових підстав робити фото-, відео- та аудіозапис не так багато. Відповідно до ст. 19 Конституції України, громадянам дозволяється робити все те, що не заборонено законодавством. **Посилання на ст. 34 Конституції України (*«Кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб — на свій вибір»*) та ст. 9 Закону України «Про Національну поліцію» (*«діяльність поліції є відкритою та прозорою»*) є достатньою підставою для проведення фото-, відео- та аудіофіксації діяльності поліції,** якщо це не вступає в суперечку із іншими нормами законодавства. Слід розуміти, що такими суперечностями можуть бути: фізична перешкода здійсненню покладених на поліцейських обов'язків, проведення таких дій у об'єктах з обмеженим доступом (відділення поліції, приватне підприємство та інш.) тощо.

Відсутність чіткості в цих нормах породжує низку проблем із самим трактуванням даного права, тому треба завжди пам'ятати, що воно має бути використаним в розумних межах, які встановлюються Вами ж. При виникненні конфлікту із працівником поліції, насамперед, **поясніть йому, що законодавство не забороняє Вам фіксувати** його дії, а в разі потреби процитуйте норми, згадані вище. До поширених аргументів заборони зйомки можна віднести:

— *Працівник поліції посилається на те, що він службова особа і його не можна знімати.* Рішення: **ст. 9 Закону України «Про Національну поліцію» вказує на те, що діяльність поліції є відкритою та прозорою в межах, визначених Конституцією та законами України** (а заборону проводити фото-, відео-, аудіофіксацію ані Конституція, ані закони не передбачають).

— Працівник поліції посилається на *ст. 307 Цивільного Кодексу України*, відповідно до якої обов'язково має бути його згода на зйомку. Рішення: **ст. 9 Закону України «Про Національну поліцію» вказує відкритість і прозорість її діяльності.** У цьому випадку (несення служби) ст. 307 ЦК не має застосовуватися. А так як поліція має право затримувати лише за вчинення адміністративних/кримінальних правопорушень, а не цивільних, то затримувати Вас ніхто не стане. У випадку, якщо поліцейський із цим не згоден — нехай подає на Вас цивільний позов до суду в рамках цивільно-правових відносин та відповідно до вимог цивільного процесу. Це його право.